

Autes

Aute

Aute del Tribunal Constitucional del 18-12-2020 relatiu al recurs d'empara 2020-74-RE.

Causa 2020-74-RE

(Molina Botran i IVB Comercial Antillana, SA c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 506-2020. Recurs d'empara

Aute del 18 de desembre del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de novembre del 2020, per la representació processal dels Srs. Juan Milton Guillermo i Hugo Alberto Molina Botran i de la societat IVB Comercial Antillana, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, "*el que suposa una lesió directa al dret a la defensa material*", així com una presumpta vulneració de l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, en els seus vessants "*al dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, al principi de legalitat, a un procés degut substanciat per un Tribunal imparcial predeterminat per la Llei i a la igualtat d'armes*", i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que es declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que sol·liciti la tramitació del procediment DP-800074-2018, ordenant a l'òrgan instructor: que acordi, en un termini màxim d'1 mes, prendre la declaració dels recurrents, que acordi l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig de comptes i d'embargament del 30 de setembre del 2020, i, subsidiàriament, que substitueixi la mesura anterior per una altra consistent en què els recurrents puguin garantir mitjançant la constitució de dipòsit o fiança bancària, dipositada a la Batllia o a l'AFA, l'import objecte dels presumptes suborns dels quals se'ls acusa i que acordi la pràctica de diligències d'instrucció per esbrinar l'existència o no dels indicis dels delictes imputats;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Fonamentant-se en un document elaborat per la UIFAND, el 13 de juliol del 2018, el Ministeri Fiscal va emetre un informe en què determinava els presumptes delictes de tràfic d'influències, de corrupció, de suborn i de blanqueig de capitals comesos pels Srs. Juan Milton Guillermo i Hugo Alberto Molina Botran i per la societat IVB Comercial Antillana, SA.

1.2. Aquell mateix dia, la Secció d'Instrucció de la Batllia va incoar, mitjançant providència, les diligències prèvies registrades amb el núm. 800074-2018, i la batlle instructora mitjançant un aute va decretar, entre

altres mesures, l'embargament dels comptes bancaris de la societat recurrent, de la qual eren apoderats els Srs. Juan Milton Guillermo i Hugo Alberto Molina Botran.

1.3. El 29 d'agost del 2018, la batlle instructora de la causa va trametre una comissió rogatòria internacional (CRI) a Guatemala per tal d'obtenir diversa informació sobre els recurrents.

1.4. Aquesta CRI va ser retornada per un defecte de forma. El 28 de gener del 2019, la Batllia d'Instrucció va sol·licitar novament la CRI, la qual va ser degudament complimentada per Guatemala el 22 de maig del 2019.

1.5. Considerant que la Batllia no actuava de manera diligent, el 2 d'abril del 2019, els recurrents van sol·licitar l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig preventiu i embargament sobre els seus béns, i que es practiqués la seva declaració.

1.6. No havent obtingut cap resposta els recurrents van presentar sengles escrits del 3 i del 5 de març del 2020, en què proposaven diverses dates per tal de prestar declaració. No havent obtingut cap resposta, el 15 de juliol del mateix any, els recurrents van presentar un escrit d'insistiment.

1.7. El 5 de novembre del 2020, la representació processal dels Srs. Juan Milton Guillermo i Hugo Alberto Molina Botran i de la societat IVB Comercial Antillana, SA va interposar un recurs d'empara, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en diversos dels seus vessants, ressenyats en l'encapçalament d'aquest aute.

2. Argumentació jurídica dels recurrents

- La part recurrent argumenta que s'han vulnerat els drets recollits en l'article 10 de la Constitució, consistents en els drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, així com en l'article 6 del "*Conveni Europeu dels Drets Humans*", en el seu vessant del principi de legalitat i dels drets a un procés substanciat per un tribunal imparcial i a la igualtat d'armes.

- Assenyala que per desvirtuar els indicis de criminalitat respecte de les seves activitats, el 2 d'abril del 2019, va presentar un escrit en què acompanyava un seguit de documentació acreditativa de la licitud de les seves actuacions. Adverteix també la gran desproporció entre els presumptes suborns i la suma objecte de la mesura d'embargament cautelar.

El 3 de març del 2020 va proposar a l'òrgan instructor unes dates per declarar, les quals va haver de modificar en l'escrit presentat el 5 de març següent, a causa de la situació derivada de la pandèmia, tot i així, va proposar la pràctica de les declaracions mitjançant videoconferència.

Aquesta darrera petició tampoc va obtenir resposta i, el 15 de juliol del 2020, va presentar un escrit d'insistiment.

- Dels fets exposats, aquesta part afirma que des del 29 d'agost del 2018 no s'ha efectuat cap actuació nova d'instrucció, ja que la CRI del 28 de gener del 2019 és un acte de subsanació dels defectes formals de la primera CRI. Des de les al·legacions del 2 d'abril del 2019 no s'ha portat a terme cap diligència judicial, no s'ha practicat la seva declaració, considerant que el procediment no planteja cap complexitat tècnica ni de concurrència de parts, de manera que havent insistit 2 cops en la tramitació, el retard no li pot ser imputable.

- La inactivitat processal està provocant greus perjudicis als Srs. Molina Botran en el seu patrimoni empresarial i personal, derivats de l'embargament travat a Andorra i, en especial, sobre el compte bancari de la societat IVB Comercial Antillana, SA.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. L'admissió o la inadmissió d'aquest recurs d'empara exigeix diferenciar els diversos motius articulats.

En primer terme, quant a l'al·legació del principi de legalitat, s'ha d'indicar que aquest es troba recollit a l'article 3.2 de la Constitució (*"La Constitució garanteix els principis de legalitat, de jerarquia, de publicitat de les normes jurídiques, de no retroactivitat de les disposicions restrictives de drets individuals o que comportin un efecte o estableixin una sanció desfavorable, de seguretat jurídica, de responsabilitat dels poders públics i d'interdicció de tota arbitrarietat"*), però que per si sol no pot integrar un motiu del recurs d'empara, sinó que, conforme a la reiterada jurisprudència d'aquest Tribunal, només es pot emprar com a una eina hermenèutica per interpretar els drets reconeguts a la Constitució.

Així, entre els pronunciaments més recents d'aquest Tribunal Constitucional, en el sentit exposat, podem citar l'autè del 7 de setembre del 2020, recaigut en la causa 2020-52 RE, i, l'autè del 12 d'octubre del 2018, recaigut en la causa 2018-36-RE. En aquest darrer, s'afirma: *"3.5. Invocar la vulneració dels "drets" enunciats als articles 3 i 5 de la Constitució és una al·legació inadequada que no pot prosperar. Efectivament, aquestes dues disposicions no consagren "drets" com a tals. Aquest Tribunal ja ha tingut l'ocasió d'afirmar que l'article 3.2 -que estableix entre d'altres el principi de legalitat- consagra un "principi" hermenèutic d'interpretació dels drets reconeguts a la Constitució. Així mateix, invocar la vulneració de l'article 5, d'acord amb el qual "La Declaració Universal dels Drets Humans és vigent a Andorra" és igualment inoperant. Com els principis establerts a l'article 3 esmentat, de la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional es desprèn que la Declaració Universal dels Drets Humans és una eina interpretativa dels drets constitucionals"*.

Per tant, l'al·legació de la vulneració del principi de legalitat solament podrà ser tinguda en compte com a eina interpretativa de l'article 10 de la Constitució, quan es denuncia la vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

3.3. En aquest darrer sentit, els recurrents denuncien la vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, així com a un procés substanciat per un tribunal imparcial i a la igualtat d'armes.

No obstant això, de la lectura del recurs d'empara no es desprèn quina hauria estat la resolució judicial no motivada, atès que allò que realment es denuncia és una dilació indeguda en la tramitació del procés, ni tampoc s'argumenta el per què l'òrgan judicial instructor no és un tribunal imparcial o en quines actuacions processals concretes s'ha pogut infringir el principi d'igualtat d'armes processals.

Aquestes consideracions condueixen inexorablement a la inadmissió d'aquests motius específics introduïts en el recurs d'empara, atesa la seva manca manifesta de contingut constitucional, com determina l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3.4. En canvi, aquest Tribunal ha de considerar de manera diferent la denúncia de l'eventual vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

Els fets que descriu la part recurrent en empara en relació amb la tramitació de les diligències prèvies 800074-2018 contenen elements que, indicàriament, podrien comportar una lesió del dret a un procés de durada raonable, la qual cosa exigeix analitzar si el retard indicat per la part recurrent respecte de l'òrgan judicial d'instrucció es pot justificar o no per la complexitat processal o tècnica del tipus de procés, l'actitud processal de les parts i l'activitat processal de l'òrgan judicial, fet que fonamenta la seva admissió a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit els motius del recurs d'empara que es fonamenten en la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a la Constitució, així com la vulneració de l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, en els seus vessants del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, del principi de legalitat, i dels drets a un procés substanciat per un tribunal imparcial i a la igualtat d'armes.

2. Admetre a tràmit el motiu del recurs d'empara que denuncia la vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

3. Notificar aquest aute a la representació processal dels Srs. Juan Milton Guillermo i Hugo Alberto Molina Botran i de la societat IVB Comercial Antillana, SA, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.

4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de desembre del 2020.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Jean-Yves Cullet
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat